

RADYO RÖPORTAJI

28 Mart 2018

Seçil: Herkese merhaba, stüdyoya biz girdik şimdi. Ben Seçil. Bambaşka bir saatte, bambaşka bir günde karşınızdayız Açık Dergi dışında. Açık Radyo dinleyici destek projesi özel yayını – 15. Radyo Şenliği'ndeyiz. Dinleyici destek hattımızın numarasını vereyim mi? 0212 343 41 41'i arayabilirsiniz, arkadaşlarımızla konuşabilirsiniz. Ya da acikradyo.com adresinden "destek olun" düğmesini tıklayabilirsiniz. En son 69 dinleyicimizin bugün bize destek verdiğini söylemişti Ömer Madra. Buradan devam edelim istiyorum. Biz birbuçuk kolektifle muhabbete başlarken – hoş geldiniz arkadaşlar. Birbuçuk: Hoş bulduk. Hoş bulduk, merhaba. İlkten: Evet, Ayşe Ceren Sarı, Yasemin Ülgen ve Serkan Kaptan'dan oluşan birbuçuk kolektifle beraberiz. Dergide geçtiğimiz günlerde Kasa Galeri'de olan kolektifler toplantısında aslında sözünüzü duymuştuk. Müsterekler konuşmak üzereyken de, 15. Radyo Şenliği müsterekler ve ortak varlıkları üzerineyken, hadi buyurun dedik – sağ olun kırmadınız. Çok teşekkür ederiz. Hoş geldiniz. Şimdi birbuçuk ile başlayalım mı? Niye birbuçuk? Seçil: Üç kişi, herkesin yarım payı var. Tam pay almaktan çekinenler grubu gibi de ben düşünüyorum aslında. Yasemin Ülgen: Aslında kısaca biz neden yapıyoruz, belki ondan bahsedebilirim. Ayşe, Serkan ve ben birbuçuk ekibi olarak yaklaşık bir senedir ekolojinin içerdiği farklı konu başlıklarında toplantılar organize ediyoruz. Açıkçası bu toplantılar ihtiyaçtan ortaya çıktı. Çünkü üçümüzün de ortak noktası olan sanat ve ekolojinin birbiriyle tanışık olmadığını fark ettik. Ve buradan yola çıkarak bir seneye aşkın bir toplantı programı hazırladık. Su, biyoçeşitlilik, sınıır, iklim, maden, enerji gibi farklı konularda çalışmalar yapan kişileri toplantılara davet ediyoruz. Bunlar sanatçılar ve sanatçıların dışında alanda çalışmalarına devam eden uzman, akademisyen ya da bilgisine güvendiğimiz deneyimli kişiler oluyor. Gayemiz bu iki alanı yeni tanışıklıklar ve ortaklıklarla bir araya getirmek aslında. Buna da yavaş yavaş vesile olmaya başladık da diyebiliriz. Hem bir araştırma alanı olarak düşünüyoruz bunu hem de karşılıklı bir öğrenme metodu. Buçuklar da aslında bu toplantıya gelen kişileri temsil ediyor. Tabii birbuçuk derecelik bir sınırdan aldığımız bir isimimiz var. Ama onun da kavramsal çerçevesi aslında bütün o deneyimlerin buçuklarının bir araya gelmesi. İlkten: Deneyimlerin buçuklarının bir araya gelmesi. Biraz bunu açabilir miyiz aslında? Yasemin: Açabiliriz. Ayşe Ceren Sarı: Evet, ben de Ayşe. Yapmayı amaçladığımız şeylerden birisi, aslında belki de en önemlisi, sanatçının duygusuyla akademisyenin olgusunu bir araya getirmek. Ve burada aslında birlikte düşünmek için bir paylaşım alanı yaratmak. Biz daha çok bunu nasıl tasarlarız üzerine düşünüyoruz aslında.

[H1] RADYO RÖPORTAJI

İlksen: Yani bildik sınırları ihlal etmeye yönelik bir fikriniz var, onu rahatlıkla söyleyebiliriz. Ekoloji de aslında, kültür üretimi de Açık Radyo'nun temel takip ettiği noktalardan bir tanesi. Ve bunun da bir araya geldiği mecralardan biri olarak da Açık Radyo'yu görürsek – bunun bir de üstüne yaşadığımız çağın aciliyeti düşünüldüğünde, bir an önce herkes ne yapabiliyorsa, yine bir arada şekilde hareket etmek üzere. Bu yayında sürekli dinlendirdiğimiz çağrılar var.

Seçil: Evet, toplantılar oldu bugüne kadar. Hatta bunun çıktısı da oldu. Biraz onlardan da bahsetmenizi isteyeceğiz. Ama toplantılara ilişkin Serkan Kaptan'ın da sorumluluğu olan bir şey var. Temel kaygılar var birbuçuk kolektifin sahip olduğu. Biraz onlardan da bahsedip sonra bugüne kadar neler konuşuldu belki.

Serkan Kaptan: Ben toplantı pratiklerine dair çok düşünüyorum. Çok önem veriyorum toplantının nasıl yapılması gerektiğine dair. İnsanlar eğer zamanlarını bize ayırıyorsa, toplantılarımıza katılıyorsa, bu toplantının hem o katılımcılar için verimli geçmesi lazım, hem de bu toplantıdan sonra çıktılarımızı bizim verimli ve güzel bir şekilde alabilmemiz gerekiyor. Dolayısıyla ben ana düşüncemi birbuçuk içerisinde bu toplantı pratikleri üzerine yapıyorum aslında. Nasıl toplantı yapılır? Toplantının organizasyonu, planı nasıl olmalıdır? Bunun üzerine çok düşündük, hep beraber düşündük. Aslında çıkarımımız da buradan yola çıkarak toplantı planını kurduk. Biz üç saati geçen bir toplantının olamayacağını düşünüyoruz. Üç saati geçtiği zaman insanların dikkatlerinin çok daha fazla dağıldığını düşünüyorduk. Ve bu üç saatlik toplantıya da en fazla altı davetli sığdırabileceğimize karar verdik.

İlksen: Altı konuşmacı mı?

Serkan: Altı konuşmacı, evet. Ağız diyoruz biz onlara – altı ağız çağırabiliyoruz toplantılarımıza. Toplantılarımızın yarı zamanını bu insanların kendilerini tanıtmalarına ayırıyoruz. Bu insanlar, ilk başta belki diğer akademik toplantılarda olmadığı kadar samimi, belki başka yerlerde kullanmadıkları kadar ayrıntıları kullanarak, neden ekolojikle ilgilendiklerini – yani bu alana nasıl sürüklendiklerini – belki çocukluklarından, belki gençliklerinden gelerek anlatıyorlar. Ondan sonra da toplantının geri kalan yarı süresinde, daha konuya yönelik, insanların kendi çalışmalarını paylaşmalarını arzuluyoruz. Buna yönlendiriyoruz insanları. Böylece daha verimli çıktılar oluyor. Çok verimli olduğunu gördük. Bu toplantının yarısını insanların kendilerini tanıtmalarına ayırdıkları zaman bir kaynaşma, bir samimiyet doğduğunu ve bunun da toplantının verimliliği

açısından çok önemli olduğunu gördük.

İlksen: Aslında biraz da günlük hayat dilini kullanmak gibi bir şey geliyor benim aklıma. Hani toplantı deyince biraz daha böyle akademik bir şey var diye, ama oradan da bir günlük hayat dili yakalayarak bir başka dil oluşturmak gibi bir derdiniz de olduğunu hissediyorum.

Yasemin Ülgen: Toplantılara aslında bir solunum diyoruz. Böyle her şeye bir yeni kelime üretmeye, bu kalıplardan çıkartmaya çalışıyoruz aslında.

İlksen: Yani ağız diyorsunuz, solunum diyorsunuz. O zaman biraz da yeni bir tür sözlük üretmek gibi bir derdi de var diyebilir miyiz birbuçuk kolektifin peki?

Yasemin: O kendinden geliyor bence. O dil kendinden geliyor. Böyle bir dert olarak değil ama güzel geliyor kulağa. İnsanlar normal alışık oldukları sınırların dışına çıkıyorlar. Belki birazcık daha farklı fikirlerini paylaşıyorlar. Onlar da kelime üretmeye başlıyor. Dolayısıyla bunun yaratıcı bir yaklaşımı olduğunu düşünüyoruz. [H2] RADYO RÖPORTAJI

Seçil: Evet, ismi değiştirmek hakikaten faydalı. Bu arada toplantının çıktısından bahsettik – bir kısmı yayınlandı benim bildiğim kadarıyla. Bir web mecrası da var birbuçuk ekibin.

Yasemin: Evet, birbuçuk.org – toplantı çıktısı olarak. Ali onu demiş, Ayşe bunu demiş, sonra o öyle ortaya bir şey söylemiş gibi değil; tamamen anonim bir metin olarak sunuyoruz.

İlksen: Hangi toplantıların çıktıları var şu anda?

Yasemin: Su ve metabolizma toplantılarının çıktısı var şu an. İnternette birbuçuk.org'da erişebilirler. Bu çıktılar içerisinde yalnızca metinler de yok, yalnızca yazı da yok. Aynı zamanda toplantılarımıza sanatçılar tarafından da katılım sağlayabildiğimiz için, onların da konuya dair ürettikleri görsel işlere ve video linklerine de buradan ulaşılabilir. Dolayısıyla zengin bir metin olduğunu düşünüyorum.

İlksen: Bu toplantılar nerelerde yapılıyor?

Yasemin: Studio-X ev sahipliği yapıyor bize, teşekkür ederiz onlara. Hafta sonları yapıyoruz. Serkan'ın dediği gibi üç buçuk – dört saat süren bir toplantı oluyor. Her konu başlığı için o alanın uzmanlaşmış kişilerini ya da o konu üzerine çalışmalarını yürüten sanatçıları davet ederek yapıyoruz. Yani her konu başlığının farklı katılımcıları oluyor. Ve toplamda o altı kişinin bir araya gelmesinden çıkan sohbetin metnini geliştiriyoruz.

İlksen: Bir başlık belirlemiş oluyorsunuz o zaman bir toplantı öncesinde ve kişilere ulaşıyorsunuz.

Yasemin: Kişilere biz ulaşıyoruz. İsteyenler için bir toplantı programımız var, onların konu başlıkları belli. Olabildiğince takip etmeye çalışıyoruz. Bunlar üzerinden her toplantı için katılımcıları davet ediyoruz.

Seçil: Şimdi diyorsunuz ki gezegenimizde ve ait olduğumuz coğrafyada bir bilim dalı ve toplumsal-politik bir hareket olarak ekoloji etrafında şekilleniyor. Ekolojik hassasiyetten ne anlamalıyız? Belki arka planlarınızı da anlatarak birbirinize ulaşmak üzere bir kelam edebiliriz.

Ayşe Ceren Sarı: Ben iklim değişikliği ekonomistiyim. Aynı zamanda dansçiyim. Performans sanatları ile ilgileniyorum. İktisatla başlayan bir hikâye oldu. Oradan enerji çevirdi. Kaynaklar ekonomisi yüksek lisansı yaptım. Sonra daha çok politik ekoloji alanında çalışmaya başladım, o tarafa kaydım. Ve o zamandan beri bir ağ üzerinden bu konular üzerine çalışıyorum. Çeşitli projelerde çalışıyorum. Bir yandan da dans etmeye çalışıyorum diyeyim. Bizim için ekoloji meselesinin şöyle bir önemi var: bir yandan bir bilim dalı tarafından çalışılması meselesi var, bir de ilişkilene biçimlerinden bahsedebiliriz. Yani toplumsal-politik mesele, hareket dediğimizde aslında bunu kastediyoruz. İlişkilene biçimi derken – biz ekolojiyi bir müşterek olarak ele alıyoruz. Burada su, iklim, gıda gibi ekolojik müştereklerden bahsediyoruz. Bir de bu ekolojik müştereklerle ilişkilene biçimlerimiz: sınırlar, toplumsal cinsiyet, kültür gibi ilişkilene biçimleri ve süreçlerinden de bahsediyoruz. Yani ekolojiyi her şeyden kopuk, izole bir alan olarak ele almak istemiyoruz. Bu, buçukların geldiği yerlerden birisi de burası aslında. Tam bu aradaki, disiplinler arasındaki ilişkilene biçimlerindeki sohbeti biraz araştırmayı amaçlıyoruz. Ve buradan yeni bir çıktı olacak, yenilik çıkacak diye biz de ümit ediyoruz. Bu mantaliteyle artık ayrı, kısa, izole kalınacak zamanda değiliz diye düşünüyoruz.

İlksen: Hep birlikte olma mottosunun başat olduğu 15. Radyo Şenliği içindeyiz. Her şey yerini buluyor bu muhabbetinde de aslında.

Seçil: Telefon numaramızı sizden duyalım. Hep beraber söyleyelim istiyorsanız arkadaşlar. 0212 343 41 41. Arayın lütfen! [H3] RADYO RÖPORTAJI

Seçil: Biz üçümüz arkadaşız. Daha öncesinde de arkadaştık. Projeyle bir araya geldiğimizi söylememiz doğru olmayacak.

Yasemin: Doğal olarak. Ve bu tez araştırmasını yaparken Serkan'a ve Ayşe'ye sürekli birtakım kaynaklarda başvuruda bulunuyordum. Ve o sohbetlerimiz sırasında çıktı. Yani Türkiye'deki görsel sanatlar ekoloji konularına nasıl bakmış, neler olmuş, neler devam etmiş, neler hiç duyulmamış, görünmemiş. Ve birlikte araştırmayı yapmaya devam ettik.

İlksen: Tezin bitti mi bu arada?

Yasemin: Bitmedi. Çok az kaldı. Çünkü araştırmamız bitmiyor. Sürekli araştırıyoruz.

Yasemin Ülgen: Biraz önce de bahsettik aslında disiplinlerarası kelimesini de kullanmak istemiyoruz. Yani sanatta da bu çok kullanılan bir şey. Konu ekoloji ve müşterekler olduğu için biz disiplinsiz demeyi tercih ediyoruz. Çünkü aslında hepimizin hayatında olan ve hayati konular olan başlıklardan bahsediyoruz. Disiplinlerarası demek biraz dağıtıyor gibi sanki bu konuyu. İki ayrı başlığı bir araya getirdik demek gibi aslında. Kendiliğinden ayrıştıran bir şeymiş gibi hissediyorum. Daha bütüncül bakmaya çalıştığımız için o terimi de kullanmaya çalıştık. Yeni bağlamlarımızdan biri de o oldu — disiplinsizlik.

İlksen: Yeni kelime bu da. Ben de burada bir sözlük çalışmasına başladım sizin. Öyle olmadığını iddia etseniz de yazıyorum. Yine bir kelime daha.

Serkan Kaptan: Ben de tam buradan alırsam — disiplinsizliği de arkama alarak. Ben uzun süre akademide çevre üzerine çalıştım. Çevre mühendisliği, sonrasında çevre bilimleri enstitüsünde yine çevre üzerine, ekoloji üzerine çalışma fırsatı buldum. Sonrasında bir tek akademide kalmak istemedim. Bunun dışına çıkmak istedim, hem ekolojik konular anlamında hem de diğer üretimler anlamında. Benim bir sanat kolektifim var aslında, başka bir kolektif içerisindeyim aynı zamanda — oddviz adında. İki arkadaşımınla beraber yaşıyoruz ve çalışıyoruz. Benim sanatla bağlantım oradan aslında. Sanat üzerine düşünmeye başlamam. Ve aslında bu akademideki üretimin yalnızca kendi içinde kaldığı zaman — makalelerle üniversiteler içerisinde kaldığı zaman, yalnızca bunları okuyan insanlar tarafından okunduğu zaman — etki faktörünün çok yüksek olduğunu düşünmüyorum ben. Dolayısıyla daha fazla yükselebileceğini düşünüyorum diyeyim. Bizim her mecraya, her konuya birazcık saldırmamız gerektiğini, bilgimizi, paylaşımlarımızı, üretimimizi çok farklı mecralarda duyurmaya çalışmamız gerektiğini düşündüğüm için aslında birazcık da yöneldim.

İlksen: Böyle yatayına bir hedefi var gibi düşünülebilir. Yani hem bir araya giriş biçiminiz de böyle zaten — yatay ilişkilerden. Hem de konuya yaklaşımınız aslında.

Ayşe Ceren Sarı: Bir yandan da belki bu noktada bir şey ekleyebilirim. Biz burada bilgiyi de aslında müşterek bir olgu olarak ele alıyoruz. Ve bilgi birikteliğini savunuyoruz. Bilgi, Yasemin'in de bahsettiği gibi, disiplinlere sıkışabilecek bir şey değil aslında. Ve yapmamız gereken, farklı disiplinlere sıkışmış bilgi parçacıklarını birbirleriyle tanıştırmak, bir araya getirmek.

Seçil: Peki Serkan, Açık Radyo ile nasıl tanıştın?

Serkan Kaptan: Ben 2008'de Ankara'dan İstanbul'a geldim. Çeşitli sebeplerden dolayı — en önemlisi yüksek lisansım; ikinci en önemlisi İstanbul'un cazibesi — geldim. Ve bomboş bir eve taşındım. Bir tane arkadaşımın aldığı şişme bir yatak vardı. Bir tane de radyom vardı. Başka hiçbir şeyim yoktu. Şişme yatağımı şişirdim, radyomu açtım ve Ankara'da olmayan bir şey keşfettim: Açık Radyo. O gün bugündür on yıldır dinliyorum. Ama dinlemekle kalmadım; Ankara'dan belli zamanlarda gelen birtakım kooperatif ürünleri var — badem, [H4] RADYO RÖPORTAJI leblebi, kurudut gibi. Onları Açık Radyo'ya götürdüm. Bu leziz ve adaletli gıdayı radyoya taşımak, arkadaşlığın gelişmesine faydalı oldu.

Ayşe Ceren Sarı: Ben de Ankara'dan geldim, 2013'te. Çok iyi bir radyo dinleyicisi olmadığımı ama çok iyi bir Açık Radyo dinleyicisi olduğumu söyleyebilirim. 2014'te Paris İklim Anlaşması öncesi, G20 öncesi, İstanbul'da neler yapılabilir nasıl yapılabilir diye konuştuğumuz toplantılardı. Açık Radyo'nun üst katında bir ilişkilene süreci başladı. Ben Açık Radyo'yu çok önemseydiğim bir oluşum olarak görüyorum. Bu bilgi birikteliğinden, bilgi bütünlüğünden, bilgi müşterekliğinden bahsettik — Açık Radyo'da bunun gerçekten meydana geldiğini, vuku bulduğunu düşünüyorum. Böyle alanları çok önemsiyorum. Böyle alanlara çok fazla ihtiyaç duyduğumuzu da düşünüyorum.

İlksen: Böyle süreçlerden, aciliyet arz eden zamanlardan geçtiğimiz kesin. Tam da bu manada desteğin önemini anlatmaya çalışıyoruz. 0212 343 41 41.

Yasemin: Açıkçası ne zaman olduğunu hatırlamıyorum ama Tütün Deposu'ndaki sergiler, Açık Radyo'daki programlar, sanatçıların veya başka alanlardan bir sürü insanın yaptığı programlarla beraber senelerdir benim de dinlediğim bir platform.

İlksen: Ankara'dan gelmedin galiba değil mi?

Yasemin: Ben de Ankara'dan geldim.

İlksen: Bütün hikâyeler öyle başladı. Ankara'dan kaçış anları!

Yasemin: Evet, bir süredir Açık Radyo'yla arkadaşız. Ve gerçekten başka başka alanlardan birçok farklı fikri ve kendimize yakın olan fikirleri dinleyebiliyor olduğumuz için, özellikle günümüz Türkiye'sinde her şeyden daha kıymetli olduğunu

düşünüyorum. O yüzden devam etmenin de ne kadar zor olduğunu hepimiz hayal edebiliyoruz. Yani çok önemsiyoruz – her türlü alanda kişilerle ve destekçilerle devam etmesini diliyoruz. Bir platform olarak ayakta kalması, pek çok kuşağın hayatının içinden geçmiş bir oluşum Açık Radyo.

Serkan Kaptan: Açık Radyo yalnızca kültürel üretim yapan bir oluşum değil. Bence kültürel üretimde bulunacak insanları yetiştiren bir oluşum. Birazcık daha açarsam: şiir değil şair üreten, eleştiri değil eleştirmen üreten bir okul burası bence. Bu ne demek? Açık Radyo yalnızca üretmiyor, üretimi öğretiyor. En azından benim kendi örneğimde, ölçüğümde bu böyle oldu. Dolayısıyla ben aslında Açık Radyo'nun sisteme etkisinin büyük olduğunu ve bu etkinin katlanarak artacağını düşünüyorum. Bir lokomotif, bir hızlandırıcı etkisinin olduğunu düşünüyorum – üreticiyi ürettiği için.

Ayşe Ceren Sarı: Kendi de öğreniyor aslında yıllar içinde. Hep beraber – sizlerle sürekli değişerek ve dönüşerek, belli bir müşterek hedefiyle.

Seçil: Çok teşekkür ediyoruz.

Birbuçuk: Biz teşekkür ederiz.

Seçil: birbuçuk kolektif bizlerle beraberdi. Destekleyen tüm destekçi dinleyicilerimize ve destekçi olmayan dinleyicilerimize de teşekkür ediyoruz. Son bir defa telefon hattını sizden duymadan önce – çıkışta ne dinleyeceğimizi de soralım.

Serkan: Son bir parça daha var. [MÜZİK: The Murlocs – Rolling On]

Seçil: Hep beraber: 0212 343 41 41. Arayın lütfen. Desteğinizin karşılığını göreceksiniz.